

**Eco-effectscan
2^e ontsluiting Teylingen
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Gemeente Westland
Afdeling Planontwikkeling
te Naaldwijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
2^e ontsluiting Teylingen
te 's-Gravenzande**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Gemeente Westland
Afdeling Planontwikkeling
te Naaldwijk**

Datum: 16 december 2016
Rapportnr: 216159/AQT 301a FF/JM
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : **Eco-effectscan 2^e ontsluiting Teylingen te 's-Gravenzande**

Opdrachtgever : **Gemeente Westland, afdeling Planontwikkeling**
Contactpersoon : Dhr. O. van der Kaaij

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : mw. ing. J. Marchal
Kwaliteitsborger : mw. ing. M. Langstraat

Projectnummer : 216159

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
16 december 2016	Definitief - aangepast		
13 december 2016	Definitief		

© 2016 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Leeswijzer	2
1.4	Verantwoording	2
2	METHODE.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Projectbeschrijving	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en faunawet	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
2.7	Nieuwe Wet Natuurbescherming.....	4
3	PLANGEBIED.....	5
3.1	Ligging	5
3.2	Bestaande situatie.....	5
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	5
4	RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING.....	7
4.1	Natuurbeschermingswet.....	7
4.2	Natuurnetwerk Nederland.....	7
5	RESULTATEN SOORTBESCHERMING.....	8
5.1	Vaatplanten.....	8
5.2	Vogels	8
5.3	Grondgebonden zoogdieren	8
5.4	Vleermuizen	9
5.5	Amfibieën en reptielen	9
5.6	Vissen.....	10
5.7	Overige beschermde soorten	10
6	CONCLUSIES EN ADVIES.....	11
6.1	Beschermde natuurgebieden.....	11
6.2	Flora en faunawet	11
6.3	Vervolgstappen	12
6.4	Resume	12
7	REFERENTIES	13
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	14
BIJLAGE 2	PLANGEBIED	16
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	17

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Ten behoeve van de tweede ontsluiting van bedrijventerrein Teylingen wordt een vrachtwagen parkeerplaats aangelegd. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Gemeente Westland afdeling Planontwikkeling.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Nederlandse natuurwetgeving of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. Mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden en het Nederlands Natuur Netwerk worden beschreven in hoofdstuk 4. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten met betrekking tot beschermde soorten worden in hoofdstuk 5 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 6 de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het plangebied opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet '98 en in het Natuurnetwerk Nederland. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 5 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

Indien noodzakelijk zal bij de effectbeoordeling in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof gebruikt worden gemaakt van het rekenmodel AERIUS Calculator. AERIUS Calculator berekent de emissie van stikstof als gevolg van economische activiteiten en de depositie op Natura 2000-gebieden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie bijlage 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen of potentieel aanwezig zijn. Deze lijst met soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig; de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet '98 en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving en mogelijke effecten op nabijgelegen natuurgebieden. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB) Vogels	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Alle planten en dieren	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

2.7 Nieuwe Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet definitief bekend.

In de nieuwe Wet Natuurbescherming zullen de Provincies de rol krijgen van bevoegd gezag. In juni 2016 heeft de Provincie Zuid Holland de Concept-Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland openbaar gemaakt (¹⁶).

In deze concept verordening is opgenomen dat de huidige Europese Habitat- en Vogelrichtlijn soorten hun strikt beschermde status zullen behouden. Vleermuizen behoren tot deze soorten. Hiernaast is in de Concept-Verordening opgenomen dat de momenteel geldende vrijstelling voor de huidige tabel 1 soorten bunzing, egel, hermelijn en wezel niet opnieuw zal worden verleend.

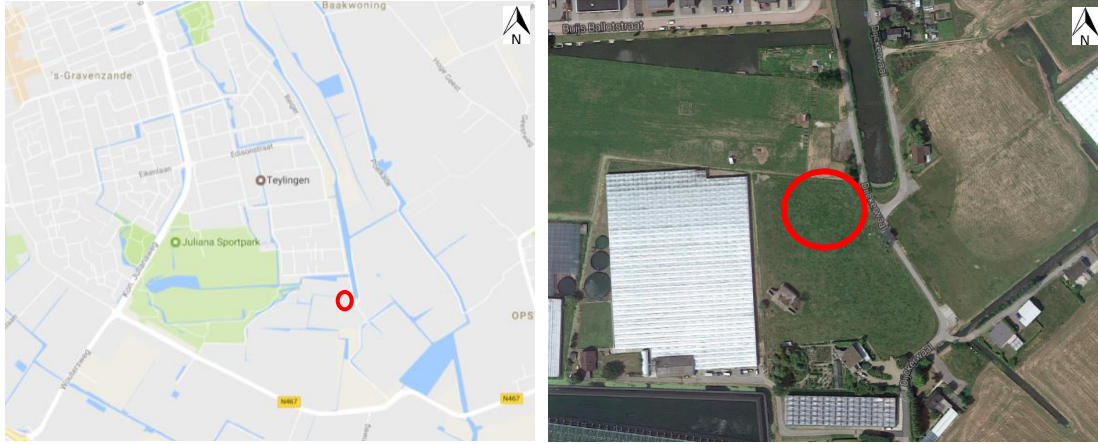
Bovenstaande bekendmakingen zijn niet definitief en er kunnen tot 31 december 2016 wijzingen worden doorgevoerd met betrekking tot de lijsten beschermde soorten. Ook is momenteel niet bekend wat de nieuwe status en te volgen procedures per 1 januari 2017 zullen zijn. Op basis van de nu bekende informatie zullen naast de te onderzoeken soorten conform de huidige wetgeving waarnemingen van bunzing, egel, hermelijn en wezel in of in de omgeving van het onderzoeksgebied worden genoteerd.

In de rapportage zal het project tweede ontsluiting Teylingen te 's-Gravenzande aan de geldende wetgeving worden getoetst.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen nabij bedrijventerrein Teylingen ter hoogte van Dijkkerwaal te 's-Gravenzande, gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft een open terrein. Zie figuur 3.1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied 2^e ontsluitingsweg Teylingen ter hoogte van Dijkkerwaal te 's-Gravenzande (links) en de ligging van de parkeerplaats met rode cirkel (rechts). Voor een uitvergroting zie bijlage 2.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied bestaat uit een open terrein. Rondom het plangebied hebben reeds werkzaamheden plaatsgevonden in het kader van projecten voor bedrijventerrein Teylingen en ontwikkeling Waelpark. Zie voor een impressie van het plangebied de afbeeldingen op de volgende pagina (figuur 3.2).

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

In een bestaande weide wordt een parkeerplaats voor vrachtwagens aangelegd met een grondwal van circa 2 meter hoog. Ten behoeve van de werkzaamheden wordt de grond vergraven. In de weide is een bunker gelegen. Er wordt een afstand van minimaal 15 meter behouden van de bunker tot de geluidswal. De afstand van de bunker tot de parkeerplaats bedraagt circa 27 meter.

Deze activiteiten vormen de basis van de Eco-effectscan.

Figuur 3.2 Impressie van het plangebied. Linksboven wordt de bunker weergegeven waar aan de rechterzijde de parkeerplaats zal komen. Dit gedeelte is goed te zien op de afbeelding rechtsboven. Linksonder is de tijdelijke weg ter ontsluiting van de woningbouwlocatie Dijkkerwaal fase 1 te zien. De waterloop aan de noordzijde van de aan te leggen parkeerplaats is weergegeven rechtsonder.

4 RESULTATEN GEBIEDSBESCHERMING

Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet Natuurbescherming intreden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende wetgeving worden getoetst.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Aangezien de termen reeds zijn aangepast zullen deze in de rapportage worden gehanteerd.

4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied is gelegen op circa 1,8 km afstand van een natuurgebied beschermd door de Natuurbeschermingswet '98. Het betreft het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Het gebied is gelegen ten noordwesten van dit natuurgebied (zie bijlage 3). Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Het gebied tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied bestaat uit infrastructuur als de N467 en N220, woningen, weide en kassencomplexen.

4.1.1 Toetsing

Door de aard van de werkzaamheden, de afstand tot en het karakter van tussenliggend gebied kunnen negatieve effecten door de ruimtelijke ingreep op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied worden uitgesloten. Nader onderzoek naar effecten en externe werking van de geplande werkzaamheden op natuurgebieden is niet nodig.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is gelegen op ruim 500 meter van een gebied gelegen dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft de Poelzone gelegen langs de Poelkade, ten oosten van het plangebied (zie bijlage 3). Het tussenliggende gebied ligt braak.

4.2.1 Toetsing

Wegens de kleinschalige aard van de werkzaamheden worden effecten op het NNN gebied door de ruimtelijke ingreep niet verwacht. Daarnaast wordt ten behoeve van het project bedrijventerrein Teylingen een extra waterloop ontgraven wat ten gunste komt van de natuur en de NNN. Nader onderzoek naar effecten van de geplande werkzaamheden op natuurgebieden als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland is niet nodig.

5 RESULTATEN SOORTBESCHERMING

Het plangebied is bezocht in de middag van 30 november 2016 om ter plekke de mogelijk aanwezige soorten te inventariseren en de impact van de activiteiten op de flora en fauna. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt, 8°C en een windkracht van 2Bft.

5.1 Vaatplanten

5.1.1 Aanwezige soorten

Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemene flora soorten aangetroffen. De locatie waar de parkeerplaats wordt gerealiseerd is een weide dat wordt begraasd door schapen. Ook maken ganzen en andere watervogels van de weide gebruik om te foerageren. De tijdelijke ontsluitingsweg voor woningbouwlocatie Dijckerwaal is gerealiseerd. Tussen de weg en de weide groeien grassen en kruiden als hondsdrif.

Er zijn geen beschermde flora soorten aangetroffen als orchideeën. Door de begrazing van de weide door schapen worden beschermde soorten ook niet verwacht.

5.1.2 Toetsing

Beschermde soorten kunnen in het plangebied worden uitgesloten. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten.

5.2 Vogels

5.2.1 Aanwezige soorten

In en rondom het plangebied zijn algemene soorten waargenomen als ekster en overvliegende meeuwen. In en rondom de weide foerageerden grauwe ganzen en wilde eenden.

Jaarrond beschermde soorten als de huismus en gierzwaluw maken gebruik van bebouwing om te nestelen. Door het ontbreken van bebouwing in het plangebied kunnen verblijfplaatsen van jaarrond beschermde soorten huismussen en gierzwaluwen worden uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied komen huismussen voor ⁽²¹⁾. In het plangebied zijn geen struiken of bomen aanwezig die essentieel zijn voor de leefomgeving van de huismussen. Negatieve effecten van het realiseren van een parkeerplaats kunnen op basis daarvan worden uitgesloten.

Er zijn in het plangebied geen bomen aanwezig of open schuren. Jaarrond beschermde rust- en verblijfplaatsen van vogelsoorten als roofvogels of uilen kunnen op basis van deze kenmerken worden uitgesloten.

Grondnesten worden door de aanwezigheid van schapen niet verwacht.

5.2.2 Toetsing

Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen dan niet worden verstoord of verwijderd. Het broedseizoen duurt grofweg van maart tot en met juli. Indien een nest wordt aangetroffen, zowel in de weide als langs de waterkant, mogen deze door de beschermde status tijdens het broeden niet worden verstoord of verwijderd. Om verstoring te voorkomen wordt aanbevolen de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren zodat de kans op een broedende vogel wordt verkleind. Indien tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden een nest dat in gebruik is wordt aangetroffen, dient een verstoringsvrijzone van minimaal 20 meter rondom het nest te worden gehandhaafd.

Verblijfplaatsen van de jaarrond beschermde soorten huismus, gierzwaluw, roofvogels en uilen kunnen door het ontbreken van geschikt habitat worden uitgesloten. Nader onderzoek naar beschermde vogelsoorten is niet noodzakelijk.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

5.3.1 Aanwezige soorten

In het plangebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1 niet worden uitgesloten, vanwege het onverharde terrein. Het betreft hoofdzakelijk konijn, muizen, mol en egel.

In het plangebied zijn geen bladhopen of houtstapels aanwezig waar egels onder kunnen schuilen. Egels kunnen van de weide gebruik maken om te foerageren al zijn ze tijdens eerdere veldbezoeken zowel overdag als 's nachts niet aangetroffen ^(21, 22), waardoor negatieve effecten op egels kunnen worden uitgesloten.

De waterloop ten noorden van het plangebied is beschoeid, zowel boven- als onderwater. Een oeervegetatie ontbreekt en het plangebied wordt kort begraasd. Ook zijn er in het plangebied geen oude, open schuren aanwezig waar marterachtigen gebruik van kunnen maken. Het voorkomen van beschermde soorten grondgebonden zoogdieren in het plangebied als marterachtige of de waterspitsmuis kan op basis van de kenmerken van het plangebied worden uitgesloten.

5.3.2 Toetsing

Met het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

5.4 Vleermuizen

5.4.1 Aanwezige soorten

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen is hierdoor uitgesloten.

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Het voorkomen van verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen is hierdoor uitgesloten.

Het plangebied is bij nader onderzoek naar vleermuizen voor project Waelpark deelgebied 1A ⁽²¹⁾ en ter hoogte van Dijkkerwaal 15 ⁽²²⁾ reeds onderzocht op aanwezigheid van vleermuizen. Er zijn bij de weide foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Daarnaast is bekend dat de bunker als winterverblijf kan worden gebruikt door vleermuizen (dhr. P. Moerman, Gemeente Westland) waardoor deze dient te worden behouden. De geluidswal zal op 15 meter van de bunker worden geplaatst (bijlage 2). Doordat ruim afstand wordt bewaard en de geluidswal niet wordt verlicht kunnen vleermuizen ongestoord van de bunker gebruik blijven maken. Door aanwezig geschikt alternatief foerageergebied als bosschages, weide en waterlopen betreft de weide waar de parkeerplaats wordt gerealiseerd geen essentieel foerageergebied. Ook is er op basis van het eerdere onderzoek ^(21, 22) geen essentiële vliegroute aangetroffen. Negatieve effecten van de parkeerplaats en de geluidswal voor foeragerende vleermuizen kan worden uitgesloten.

5.4.2 Toetsing

Negatieve effecten op vleermuizen door de uitvoering van de werkzaamheden kunnen in het plangebied worden uitgesloten. Uitstraling van licht kan een verstorend effect hebben op foeragerende en migrerende vleermuizen. Tijdens de actieve periode van vleermuizen (circa 15 maart – 15 oktober) dient het gebruik van licht te worden vermeden om verstoring van overvliegende vleermuizen te voorkomen.

5.5 Amfibieën en reptielen

5.5.1 Aanwezige soorten

Door de nabij gelegen waterlopen met flauw talud en omringend polderlandschap is het waarschijnlijk dat algemeen voorkomende amfibieën en reptielen in en rond het plangebied aanwezig zijn en daar jaarrond verblijven. Met name soorten van tabel 1 als groene kikker, meerkikker en gewone pad.

In het plangebied zijn geen composthoppen, dicht struweel en vergraafbare bodem kunnen jaarrond beschermde soorten als ringslang en rugstreeppad worden uitgesloten.

5.5.2 Toetsing

Met het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van algemene amfibiesoorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het

verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

5.6 Vissen

Aanwezige soorten

De aanwezigheid van beschermde vissen kan door het ontbreken van open water binnen de grenzen van het plangebied worden uitgesloten. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing.

5.7 Overige beschermde soorten

Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

6 CONCLUSIES EN ADVIES

6.1 Beschermde natuurgebieden

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van beschermde natuurgebieden. Vanwege de kleinschalige aard van het project, de onderlinge afstand en kenmerken van tussenliggend gebied worden geen significante effecten op Natura 2000-gebieden of NNN gebieden verwacht. Een nadere toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving of het Natuurnetwerk Nederland is niet nodig.

6.2 Flora en faunawet

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden in dit hoofdstuk gegeven. In tabel 6.2 zijn per soortgroep de benodigde vervolgstappen conform de Flora- en faunawet aangegeven. In tabel 6.2 wordt met een kleuren code gewerkt. De betekening van de kleuren code wordt in tabel 6.1 weergegeven.

Tabel 6.1. Betekenis kleuren codes

Kleur	Betekenis
Groen	Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd met in acht neming van de algemene zorgplicht (zie bijlage 1). Verdere vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.
Geel	Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd mits maatregelen genomen worden of conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. Indien negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden is nader onderzoek noodzakelijk.
Rood	Nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, functie van het plangebied voor de betreffende soorten en de invloed van het project op individuen en de gunstige staat van instandhouding van de soort is noodzakelijk. Indien uit het onderzoek blijkt dat betreffende soort aanwezig is dient ontheffing aangevraagd te worden of conform een goedgekeurde gedragscode gewerkt te worden.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet.

Tabel 6.2. Resultaten beschermde soorten

Soortgroep	Wet*	Te nemen vervolgstappen
Vaatplanten		
Algemene soorten	FF1	Werken conform zorgplicht
Vogels		
Algemene soorten	FF3	Verstoring broedende vogels voorkomen
Zoogdieren		
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Werken conform zorgplicht
Egel**	FF1	Werken conform zorgplicht
Vleermuizen	FF3	Uitstraling van licht naar waterlopen en omliggend gebied vermijden vanwege foeragerende vleermuizen.
Amfibieën/reptielen		
Algemene amfibieën	FF1	Werken conform zorgplicht
Vissen		
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.
Overige soorten		
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5

** De beschermingsstatus van zowel de egel als marterachtigen zullen onder de Nieuwe Natuurwet per 1 januari 2017 in een aantal provincies wijzigen. De bescherming van deze soorten zal per 1 januari 2017 in een aantal provincies overeenkomen met de huidige tabel 2 'status'. In Zuid-Holland is dit, op moment van schrijven, niet het geval.

6.3 Vervolgstappen

6.3.1 Onderzoeken in het kader van de Flora- en faunawet

Nader onderzoek naar beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

6.3.2 Maatregelen bij uitvoering werkzaamheden

Onderstaand de maatregelen ten einde zorgvuldig om te gaan met flora en fauna die op basis van de waarnemingen tijdens de Eco-effectscan worden aanbevolen.

Beschermde en bijzondere soorten

Het gebruik van licht dient tijdens de actieve periode van vleermuizen (circa 15 maart – 15 oktober) te worden vermeden om foeragerende en overvliegende vleermuizen niet te verstoren.

Algemene aanbevelingen

Algemene broedvogels maken voor nesten gebruik van waterkanten, struweel en bomen. Alle in Nederland broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. De meeste vogels broeden in de periode maart tot en met juli. Werkzaamheden aan de waterloop en vegetatie worden in deze periode afgeraden. Indien werkzaamheden in de periode maart t/m juli moeten worden uitgevoerd, dient de aanwezigheid van vogelnesten voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd. Indien vogelnesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden nabij het nest te worden uitgesteld totdat de jongen zijn uitgevlogen of dient een verstoringsvrije zone rond het nest te worden opgesteld.

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige tabel 1-soorten geldt een vrijstelling. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om een vluchtweg voor dieren te allen tijde te behouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

6.4 Resume

Op basis van de Eco-effectscan is nader onderzoek naar beschermde flora en fauna niet noodzakelijk.

Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met broedende vogels en algemeen voorkomende dieren van tabel 1. De zorgplicht is te allen tijde van kracht (bijlage 1).

7 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

9. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
10. www.waarneming.nl
11. www.ravon.nl
12. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
13. www.zoogdiervereniging.nl
14. www.sovon.nl
15. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

16. Ontwerp-verordening uitvoering wet natuurbescherming Zuid-Holland, 2016 <http://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/natuur-0/natuurbescherming/natuurbescherming/>
17. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur – Natuurnetwerk Nederland
18. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, NNN-Saldobenadering en herbegrenzen NNN, een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies, Ministeries van LNV en VROM en de provincies
19. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>
20. http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0171.BP00516-VO01/t_NL.IMRO.0171.BP00516-VO01_1.8.html
21. Vogel- en vleermuisonderzoek, Waelpark, deelgebied 1A te 's-Gravenzande. 215064/AQT305bFF/JM 28 oktober 2015
22. Huismussen- en vleermuisonderzoek Dijkervaal 15 te 's-Gravenzande. 216079/AQT301FF/JM 8 september 2016

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming intreden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende (onderstaande) wetgeving worden getoetst.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden (zie box). Beschermde Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Natuurnetwerk Nederland

In de NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de NNN. Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Zorgplicht

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

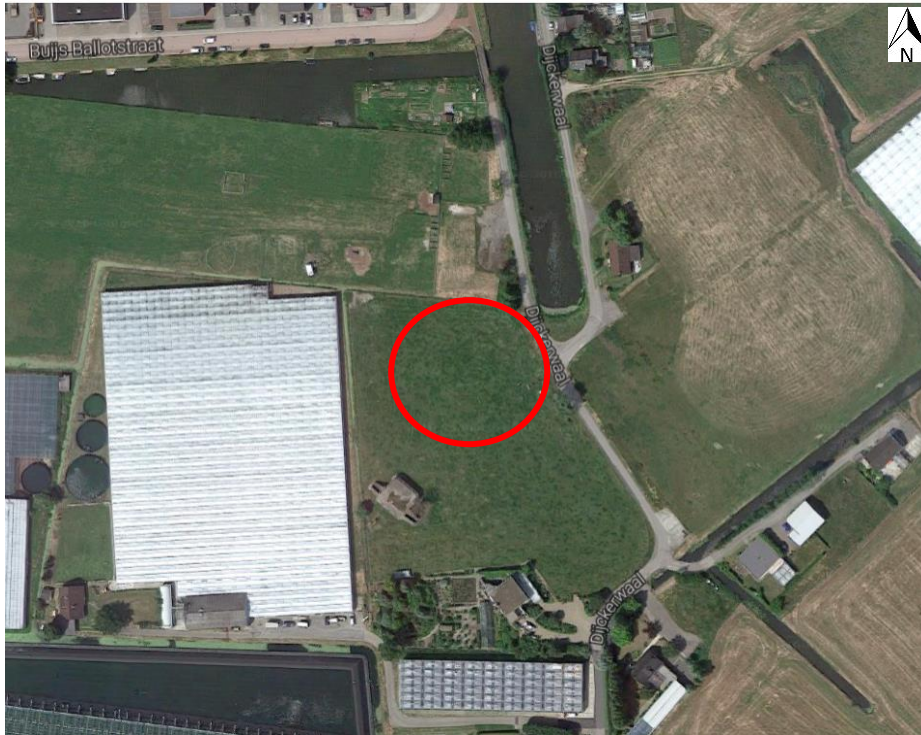
Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

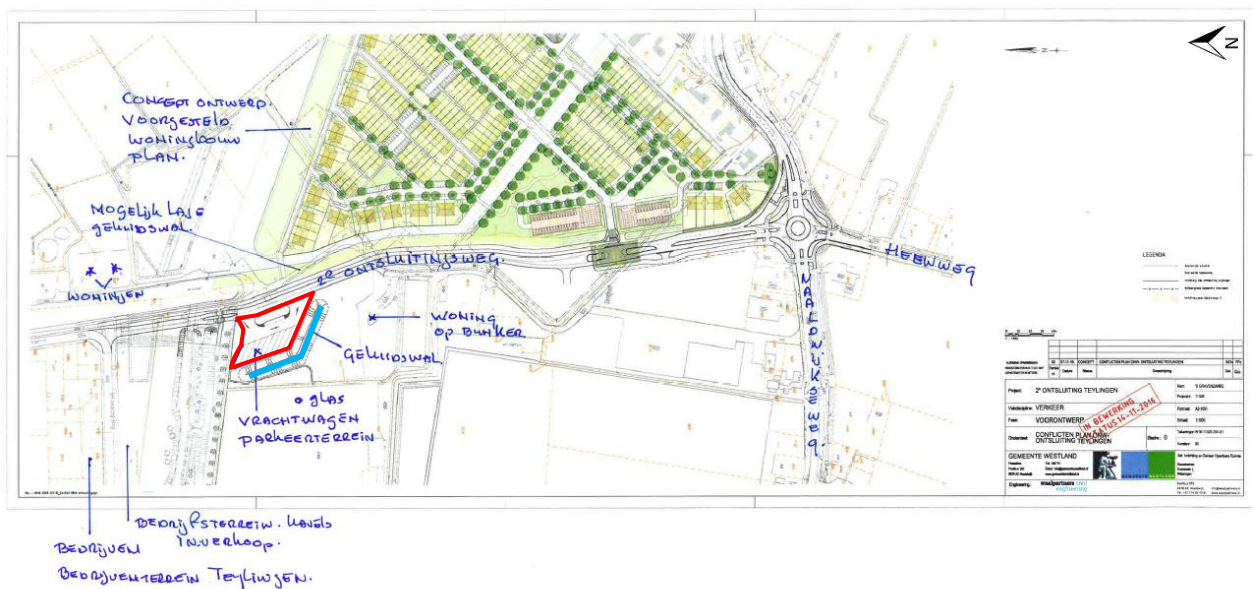
BIJLAGE 2 PLANGEBIED

Bestaande situatie plangebied

Bron: Google Maps ©

— = ligging van de waterloop waar de werkzaamheden worden uitgevoerd

Bron: Gemeente Westland, afdeling Planontwikkeling

— = ligging van de parkeerplaats

— = ligging van de geluidswal

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Bestaande situatie beschermde natuurgebieden

Bron: <http://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM/>

○ = ligging plangebied

Kaart 11: Biodiversiteit

- ||||| Natura2000-gebied ⓘ
- belangrijk weidevogelgebied ⓘ
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) ⓘ